

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Amos, Abdiam, Et Ionam Prophetas, Commentarij Francisci Lamberti Auenionensis

Lambert, François

Argentorati, 1525

VD16 B 3868

Pars Qvarta. Quarto, inuitantur alienigenæ, ut uideant Dei iudiciorum
contra Israel æquitatem, & de eisdem iudicijs multa ponit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35983

timeant, et ex Fide. At de timore Dei, alibi tractauimus.
 Timēda sūt ergo ab omnibus iudicia Dei, Et hi quos Do-
 minus ad prophetandi munus adsumpsit, ipsum ergo ru-
 guum. quo sua iudicia prædicat, populis inculcare debēt,
 Propt̄ r quod hic dicitur. Dominus Deus locutus est, o-
 stendens suorum iudiciorum ueritatem, quis non prophe-
 tabit? Quod d. Nemo ex ueris Prophetis, silebit, sed omni
 instantia palam faciet decretum altissimi. Quomodo enī
 uert sunt Prophetæ, si quāu opus ē uō cōmone faciūt de
 omnibus populū domini. Deniq; illis est propriū, pa-
 lam facere iudicia eius, ubi norunt quod hæc aliquid faci-
 ant ad gloriam Dei, populū q; salutem. Nam eorum pasto-
 res & ipsi sunt, & super eorum salute aduigilare debēt.

PARS QVARTA.

Audire facite in ædibus Azoti, & in æ-
 dibus terræ AEgypti, & dicite: Congregami-
 ni super montē Samariæ, et uideate insanias
 multas, in medio eius, et calūniā pariētes in-
 penetrabilis eius. Et nescierunt facere rectū,
 dicit dominus, thesaurizantes iniquitatē, et ra-
 pinas in ædibus suis. Propterea hæc dicit Dñs
 deus. Tribulabit̄ et circūietur terra, et detra-
 hetur ex te fortitudo tua, et diripiēt̄ edes tuæ.

Inuitantur alienigenæ, ut uideāt æquitatem iudiciorū
 Dei, aduersum israel, dicitur q; illis, ut uideant insanias
 multas in medio eius, quæ scilicet patenter fiunt, & pau-
 perum oppressionem in absconditis. Quæ oppressio insa-
 nia etiam

nia etiam est. Nimirum, quaecumq; à nō sana, atq; reproba mente proficiuntur, insanie quaedam sunt, coram domino, etiam si iuxta carnis prudentiam, aliud esse putentur, quod huius sæculi prudentia, iuxta cœlestis spiritus iudicium, ipsissima stultitia sit. Imprimis autem in consista est insania, quod dei ueritas & fides in dominum, quod est rectum habere sensum, abiiciuntur. Hoc enim est iustum sapere, & sanam habere mentem, credere in dominum **IESUM Christum**, & adherere ueritati eius, ac omnia ex fide operari. Proinde apud carnales ex Israël, insanie multæ erant, quod neq; ueritas, neq; fides, neque opera ex fide, in eis reperirentur. Beatus homo, qui e iustis modi sapientiæ thesauris adfluit, uniuersas autem reprobae mentis insanias uitat, maledictus uero est, qui sequitur insanias eius.

Porro insani isti, nescierunt facere rectum & iustum quidquam. Quid ergo? Ex iniquitate & rapina, in suis edibus thesauros congregarunt. Sapientes suere in malum, bene autem facere nescierunt. Ceterum huius peruersitatis in causa fuit incredulitas, cuius indiuidua comes est, cæcitas & ignorantia recti. Qui enim iustitiæ & rectitudinis fontem ac doctorem, nempe, deum nesciunt, omne quod uerè rectum est, pariter ignorant. Quod si aduerserunt se nosse deum, & illum factis negant, mendacium loquuntur. Semper enim conueniunt, uera dei notitia, & uitæ desiderabilis rectitudo. Qui ergo nescit deum, nihil omnino efficere potest quod rectum sit.

COMMENTAR. CAPVT III. 33

Sed quid factum fuit montibus Samariae, hoc est, Israelitis tam insipientibus? Venerunt Assyrij, & omnia uastarunt, & diripuerunt, transtuleruntque illos in Assyrios, quarto Regum decimosextimo, sicque tribulata fuit terra eorum, ut ex tam multis populis, Assyriorum manus pauci ualde euaserint, unde & subiunxit:

Hæc dicit Dominus: Quomodo si eruat pastor de ore leonis duo crura, aut extremum auriculæ, sic eruentur filij Israel, qui habitant in Samaria, in plaga lectu-
li, & in Damasci
grabato.

Amos pastor, ex his que pastoribus contingunt, prophetandi ansam capit, sicut à principio diximus. Verum ut nemo putet, quòd propria industria id fecerit, præmisit: Hæc dicit **DOMINVS DEVS**. Nemini quippe sermonum Dei ministro, licet quicquam docere populum, pro doctrina pietatis, quòd à Deo esse non agnouerit. Ideo intutissima res est, uti similitudinibus, aut parabolis, nisi omni ex parte Dei scriptis consentiant, & nihil uanum in illis sit. Ergo fabellas quasdam Quidianas, aut gesta quedam adfecta Romanorum, siue aliorum, aut id genus alia, Dei sacratissimis admiscere eloquijs, blasphemum & execrabile est. Nam que participatio lucis ad tenebras? ueritatis ad mendacia, & Christi ad Belial?

E Precipit

FRANC. LAMB. IN AMOS

Præcipit ergo ipsi **Amos Deus**, ut ex his quæ sunt paucioribus communia, prophetandi occasionem hoc loco sumeret, ut paucitatem eorum qui liberandi erant ab Assyriorum manibus, prænunderet. Quod & ille fecit, dicens: **Quomodo seruat &c.** Sic capetextum. **Qui** ex filiis Israël, qui habitant in Samaria, in terra scilicet Israël, quæ illis est plaga lectuli, id est, regio optima, in qua perinde atque in lectulo quiescunt, terra ubertate in sum interitum abutentes. **Itidem** qui habitant in grabato, seu lecto Damasci, qui tum sub ditione regis Israël erat. Nam ut liquet. **4. Reg. 14.** Hieroboam filius Ioas Rex Israël, sub quo prophetauit Amos, restituit in Israël Damascum, & terras multas. **Quiescebant** autem illic, nihil timentes Dei manum, propter quod grabati uel lecti uocabulo capiuntur. **Hi** ergo eruentur à superueniente malo, & Assyriorum captiuitate, non omnes, sed paucissimi, & electi, qui etiam inter quæcunque aduersa, à **DOMINO**, quasi pupilla oculi delicata, seruantur. **Quemadmodum** enim à leone uorante ouem, ex toto corpore, uel tantillum quiddam, ut est crus unum uel duo, aut extremum auriculae, pastor sollicitus adcipit, sic ex toto populo Israël, extremi quidam, & idem paucissimi, liberabuntur à perditione.

Quidam hæc capiunt, de sola externa liberatione, eorum qui euaserunt Assyriorum manus, fugientes in Iudæam, aut Syriam, aut aliò: sed eorum pace salua, non ita habet

habet res, sed quemadmodum diximus, intelligitur, de eo quod **DOMINVS** electos seruauit, ne illis dicta mala fierent in interitum. Nimirum à gladio, incendijs, captiuitate, fame, & malis omnibus liberi fiunt, qui propter hæc minime disspereunt. Sic eruta fuit domus **Thobie**, in idem **Raguel**, **Gabellus**, de quibus apud **Thobiam**. Sic & sancti **CHRISTI** Martyres, à cruciatibus eorum, dum per eos à pietate minime defecerunt. Videm sanctus **Iob** à plagis grauissimis: & uniuersi electi, à spiritibus impostoribus, & doctrinis demoniorum eruuntur.

Sunt, qui hos locos: in plaga lectuli, & in **Damasci** grabato, sic enarrant, quod hi erucntur, qui erunt in plaga uel angulo lectuli, id est, in **Iudæa**, & in **Damasc**, id est, apud **Syros**, qui ob id minime sunt audiendi, quod plaga lectuli, non magis significet **Iudæam**, quam terras **Israël**, neq; etiam **Damasci**, potuit esse requies, & tutum refugium **Israëlitis**, tempore quo translati fuere in **Assyrios**. Nam tum **Damascus** non erat sub **Israël**, sed sub **Syria**, quæ ferè **Israëlitis** semper aduersabatur. Superest ergo, ut exponatur sicut à principio diximus.

Audite, & contestamini, in domo **Jacob**, dicit **Dominus Deus exercituum**. Quia in die cum uisitare cœpero præuaricationes **Israel**, super eum, uisitabo & super altaria **Bethel**, et amputabuntur cornua altaris, & cadent in terram. Et percutiam domum **hyemalem**,

E a cum

FRANC. LAMB. IN AMOS

cum domo æstiuā, & peribunt domus eburneæ, & dissipabuntur ædes multæ, dicit Dominus.

Prophetis imperatur, ut primum audiant uerbum à Domino, demum, ut ea quæ audierint, cæteris contestentur. Siquidem nemini licet prophetare, nisi quæ prius à Domino audiuit. **A** Deo autem audimus, quæcunq; per impolluta eloquia eius uere agnoscimus.

Audite, inquit, ò Prophetæ, & contestamini in domo Iacob. **Q**uid? **Q**uòd dum uisitare & punire cæpero fornicationes Israël, per **A**ssyrios, eum à propria regione transferendo, tum quoq; euertam altaria Bethel, & eueratam, quicquid ad Idolorum cultum, ab eis excogitatum, erectumq; fuerat. **Q**uod maxime per Iosiam Regem Iuda impletum fuit. 4. Reg. 23. & 2. Paralip. 34. **Q**uere felicem uisitationem, euertere altaria Idolorum, cum uniuersis ad illa spectantibus. **Q**uis det orbi Christiano, nouum Iosiam Regem, qui uniuersa idola, phana, excelsa, lucos, & omnem regni Antichristi abominationem euertat? **P**rofecto, nunquam ipsius Israël terræ, tam indiguere sancto Iosia, ut nunc omnes regiones, quæ se pro fidelibus uenditant.

Et percutiam domum &c. **D**omos uarias habebant Principes Israël, quibus pro temporum differentiâ utebantur. **H**abebant quoque domos preciosissimas, & in nonnullis multum de ebore erat, unde & eburneæ uocabantur. **P**ropterea de domo ab Achab edificata, dicitur
3. Regum

COMMENTAR. CAPVT III. 35

tertio Regum ultimo. Et domus eburnea quam edificauit. Has diruendas prædixit. Recte uero, posteaquam adseruit idolorum abominationes conterendas, superbiam domorum casuram prænuñciauit: nam hæc ferè ubique adnexa reperies, scilicet idolorum cultum, & abusum externorum. Vbi autem primum cadit, cadit & reliquum. Fidei nanque puritas, & uerus Dei cultus, abusum, & adfectum terrenorum neuiquam admittit.

CAPVT Q. V. A. R. T. V. M.

Summarium capituli: Primum Dei sermonem aduersum primores Israël ponit, & quod erant cum multo opere probro ducendi in captiuitatem, prænuñciat. Secundo, eorum idololatriam & abominationes subsannat, ac excratur, illorum simul obstinationem palam faciens. Tertio, adserit idem quod comminatus fuerat, mox subiiciens adhortationem sue iustionem, ueræ misericordie plenissimam.

PARS PRIMA.

Audite uerbū hoc uaccæ pingues, quæ estis in monte Samariæ, quæ calumniam facitis egenis, & confringitis pauperes. Quæ dicitis dominis uestris: Adferre, & bibemus. Iurauit

E 3 Dominus